

*Med rötter i den
sörmländska myllan*

Berättelser om min mormor och morfar,
deras anor och ättlingar

Ami Lexmark

Innehåll

<i>Förord</i>	7
<i>Mamma Mariana Viktoria Schild, född Eriksson</i>	9
<i>Mormor och morfar – mina egna minnen</i>	25
<i>Viktoria Vilhelmina Eriksson 1888–1962</i>	36
Viktorias syskon, Fanny, Oskar och Gottfrid.....	45
Mormors mor Charlotta Wilhelmina Eriksson, född Larsdotter	51
Mormors far Carl Fredrik Eriksson	69
<i>Morfars August Ivar Eriksson 1888–1967</i>	85
Morfars syskon, Erik, Selma och Edvin.....	92
Syskonen Eriksson, Ivar och Viktorias barn.....	98
Morfars far, Anders Vilhelm Ersson	106
Morfars mor, Sofia Carolina Tholin	121
Söner och döttrar till Anders och Erik	134
<i>Valloner, präster, klockare och soldater</i>	152
Vallonblodet.....	152
Prästled eller inte	161
Klockare i släkten.....	169
Släktens soldater strider för landet.....	173
<i>Efterord och källor</i>	191

Förord

Vid en släktträff 1979 presenterade min kusin Valdemar (Valle) sin släktforskning där han arbetat med vår mormor och morfars anor. Valdemar skriver i sitt forskningsarbete: *”Varför har jag låtit trycka detta? Anledningen är att jag vill att mina nu levande släktingar skall hinna taga del av föreliggande uppgifter och kan det kanske locka någon att fortsätta...”*

Drygt 40 år senare har jag tagit fasta på hans ord och inspirerats att fortsätta forskningen och försöka levandegöra släktingarna genom att fördjupa mig i deras liv och leverne via kyrkböcker, fotografier, tidningsklipp mm. Tyvärr finns inte Valle längre i livet, vilket gör att det känns än viktigare att föra historien vidare till efterkommande generationer.

Idag är det så mycket lättare att släktforska än när Valle gjorde det, nu när man har tillgång till det mesta via datorn. Mamma efterlämnade en stor skatt i form av fotografier och dokument. En del av fotografierna är svåra att identifiera, men tillräckligt många är fantastiska nog för att skapa ett intressant material.

Jag har i arbetet fokuserat på att försöka få en historia kring de olika personerna, var de bodde och hur de levde, snarare än att gå så långt tillbaka i tiden som möjligt, när uppgifterna är knapphändiga, svårtolkade och svåra att få någon relation till. Därför är inte släktträden i boken presenterade heltäckande bakåt i tiden, utan är mer som en komplettering till Valles forskning. Det blir inte heller särskilt läsvärt att ha med för många namn, framför allt om det inte finns mer fakta kring personerna än deras namn och födelseår. I nuläget har jag 523 personer registrerade i släktträdet.

Det har varit spännande, intressant och roligt att följa släktens led och hela tiden upptäcka nya saker, hitta personer, öden och händelser som berört mig. Att hitta äldre bouppteckningar där man kan få en bild över hur människorna levde, hur deras hem såg ut, vilka djur de hade och inte minst hur de var klädda är särskilt intressant. Att

i kyrkoböckernas död- och begravningsböcker läsa om alla barns bortgång är sorgesamt, liksom när unga mödrar och fäder lämnar barn föräldralösa. Man fylls av tacksamhet över att leva i en tid när levnadsstandard, vetenskap och vaccin har förändrat bilden.

Att resa i förfädernas spår och få se bygden de växte upp i har varit en extra krydda i den historiska anrättningen. 2020 gjorde min syster Kerstin och jag tillsammans med våra män en givande resa i fädrens spår till Åkers Styckebruk, Länna, Malmköping och Stavtorp. Jag har också besökt Strängnäs för att hitta adresser med familjeanknytning.

Slakten på både mormor och morfars sida är i stort sett uteslutande från Sörmland. På mormors sida finns vallonanorna och på morfars sida ett antal soldater.

Den fråga som gång på gång under arbetet dyker upp är: Varför frågade jag inte om det här? Varför bad jag inte föräldrar, mor och farföräldrar berätta medan de levde? Men så är det, mitt i livet har man ofta fullt upp med sitt eget och när man är mogen (och har tid) att låta tankarna vandra bakåt i tiden finns det sällan någon kvar att fråga.

Tänk vad roligt det hade varit att få diskutera den här boken med mamma. Och med Valle.

*Oktober 2023
Ami Lexmark*

Mamma Mariana Viktoria Schild, född Eriksson

Mariana Viktoria Eriksson, kallad Marianne, föddes i Stavtorp, Hyltinge församling på valborgsmässoafton den 30 april 1924 som yngst av sex barn till Viktoria och Ivar Eriksson.

Den 21 augusti 1931 skrivs hon in i småskolan i Malmköping. Det är ett par kilometer från hemmet i Stavtorp till skolan och hon brukar ha sällskap med sin tre år äldre bror Anders.

På fotot på nästa sida är det mamma som står längst upp till vänster i basker. Hon börjar folkskolan 1933 och går ut 1937 med goda betyg. I slöjd har hon sitt högsta betyg ”med utmärkt beröm godkänd”. Att mamma var duktig att handarbete, sy och sticka visade hon många bevis på genom åren.

När hon flyttar hemifrån är det till sin syster Margit och hennes man Hugo i Malmköping där hon under två och ett halvt år tjänstgör som fotoelev hos sin svåger. Hon får ett fint betyg när hon slutar. Hugo skriver i betyget:

”Fotograf Marianne Eriksson, född den 30 april 1924, som varit i min tjänst under tiden 17 juni 1940–31 december 1943, såsom fotoelev i min fotoateljé & fotomagasin härstädes, har under denna tid skött sina åligganden till min fulla belåtenhet. Dessutom synnerligen god retuschös. Hon är skötsam, ärlig och pålitlig, har god foto- och affärsblick samt ett mycket gott sätt mot kunder. Under min ofta inträffade militärinkallelse har hon skött rörelsen och därunder med god urskillnad för rörelsens gagn. Då hon på egen begäran lämnar sin anställning rekommenderas hon på det bästa.

Malmköping den 1/12 1943
Fotograf, Hugo Åberg”

Under perioden 3/5 till 16/10 1943 går mamma på en sommarkurs på Benninge lanthushållskola i Strängnäs. Skolan startade 1908 av Eva Sack med syfte att lära ut ”ett hems vårdande lärande sysslor”

och då med inriktning mot lantbrukshushållet. Skolan låg på Solstigen vid Långberget i Strängnäs och verksamheten bedrevs till år 1987. Matlagning, bakning, sömnad, vävning, barnavårdskunskap, ja allt vad en blivande hustru skulle kunna göra i hemmet stod på schemat. Man skulle kunna nacka en höna, och jag minns att mamma berättade hur obehagligt hon tyckte detta var.

Det måste ha varit en betydelsefull period för henne, så många gånger som hon berättade om skolan och vad hon lärt sig där. I ett album från Benninge har hennes kamrater varit och skrivit några ord till Marianne tillsammans med ett fotografi av dem själva. Det ger en bild av mamma som är både överraskande och glädjande men också lite generande. Flera av kamraterna skriver om hennes gitarrspelande, hennes mörka ögon och hennes dragningskraft.